

# -proefkatern- **In Gesprek**

Cursus spreken en gesprekken  
voor jonge anderstaligen

## **Docentenmateriaal**

CEFR A2 / B1 →  
Referentiekader Taal 1F - naar 2F

Fros van der Maden

**PROEFKATERN**

Omslagfoto	Emma Vermeulen, m.m.v. Yoni Mol en Anna Zanimonskaya
Omslagontwerp en adviezen	Pol van Rijn
Audiotechniek	Jesper Weerheijm, JeWe Recordings & Live sound (opname) Frans van Rijn (cd)
Audiostemmen	Shanara Ax, Lies Dijkstra, Paulien Fidder, Arend Lommert, Inge Peters, Frans van Rijn, Loulou Sluiter en Daan Wiggemans
Audioproductie	Elly Werdler, KTiMpressNoorderpoort Kunst & Multimedia
Druk en distributie	NOVO-drukkerij Groningen
ISBN	978-90-823253-2-4



©2015 Fros van der Maden

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden opgeslagen of vermenigvuldigd op welke wijze dan ook, zonder uitdrukkelijke toestemming van de auteur, met uitzondering van de kopieerbladen en de toetsen.

# Inhoud

0	Inleiding	5
1	Contact leggen	9
2	Vragen stellen	11
3	Antwoorden geven	16
4	Beschrijven	20
5	Een afspraak maken, verzetten en afzeggen	24
6	Bedanken, verontschuldigen, feliciteren en condoleren	26
7	Een informatief gesprek voeren	28
8	Telefoneren	31
9	Meningen uitwisselen	33
10	Interviewen	38
11	Instructies geven	41
12	Klachten formuleren	44
13	Iets in je eigen woorden zeggen	46
14	Een presentatie of spreekbeurt geven	51
15	Een kort betoog houden	53
16	Advies vragen en geven	56
17	Overleggen	58
18	Discussiëren	62
19	Over de uitspraak	65
20	Kopieerbladen bij de lessen	66
21	Toetsen	79
22	Beoordelingsmodellen bij de toetsen	104
23	Taaldorp	111
24	Bronnen	136



# 0 Inleiding

## Opzet van de cursus

In deze cursus Spreken en Gesprekken leren jonge anderstaligen in een klassikale setting, onder begeleiding van u als docent, taalhandelingen en tekstsoorten die zij, wat betreft mondelinge taalvaardigheden in het Nederlands, nodig hebben om te kunnen doorstromen naar het reguliere Nederlandstalige onderwijs.

Onder een taalhandeling of taaldaad wordt verstaan: iets zeggen met een bepaald doel voor ogen, zoals iets beschrijven, een afspraak maken of iemand informeren, maar ook je mening geven of een klacht formuleren. Tekstsoorten die aan de orde komen zijn bijvoorbeeld het interview, de instructie, het adviesgesprek, de presentatie en het betoog.

De methode omvat achttien lessen in zes blokken van drie lessen. Inclusief toetsen en taaldorp is de cursus uit te voeren in veertig tot vijftig lesuren.

Om de cursus te kunnen uitvoeren zijn er twee verschillende boeken nodig: het leerlingenboek en het docentenboek. Het leerlingenboek is persoonlijk: de leerling schrijft erin, wordt erin beoordeeld en houdt er zijn eigen vorderingen in bij. Hij moet het iedere les bij zich hebben, want hij heeft het iedere les nodig.

Het docentenboek bevat een handleiding per les, veel materiaal dat tijdens de lessen wordt gebruikt, toetsen met beoordelingsmodellen en een taaldorp. Tevens wordt bij het docentenboek de audio geleverd die de basis vormt van de lessen in *In Gesprek*: de A-teksten, waarmee iedere les begint, en de uitspraak oefeningen.

## Niveaus

De leerstof in deze cursus is bepaald op basis van een vergelijking tussen niveau A2 en B1 zoals vastgelegd in het Raamwerk NT2 (een afgeleide van het CEFR) en de niveaus 1F en 2F uit het Referentiekader Taal van de commissie Meijerink, dat geldt als richtsnoer voor het Nederlandse voortgezet onderwijs. Het aanvangsniveau van de cursus is A2. De tekstsoorten en taalhandelingen klimmen op in moeilijkheidsgraad; ongeveer halverwege de cursus verschuift het niveau naar B1. Dit betekent dat tijdens de cursus de volgorde van de lessen in het boek moet worden aangehouden. De lessen bouwen voort op wat in eerdere lessen is aangeboden.

In termen van het Referentiekader Taal begint de leerling op niveau 'naar 1F' en is hij aan het eind van de cursus op niveau '1F-naar 2F'.

## Leren door te doen

*In Gesprek* is een methode waarin leren en doen hand-in-hand gaan. Omdat het in de cursus om *vaardigheden* gaat, is het direct en herhaaldelijk toepassing van het geleerde essentieel. Ieder les begint in het A-onderdeel met een audiotekst die een duidelijk voorbeeld biedt van de taalhandeling of tekstsoort die centraal staat.

Nadat de leerlingen door middel van diverse oefeningen vertrouwd zijn geraakt met de tekst, volgt in het B-onderdeel een stapsgewijze behandeling van deze taalhandeling of tekstsoort, waarbij gestuurde opdrachten worden uitgevoerd.

In het C-onderdeel is de opdracht al iets minder gestuurd, zodat de leerling het geleerde zelfstandiger kan gaan toepassen. Vaak worden er in dit onderdeel activerende en/of speelse werkvormen gebruikt. In het D-onderdeel laten de leerlingen in een assessment zien wat zij geleerd hebben. De cursus besluit met een volledig uitgewerkt taaldorp, waarin de leerlingen in gesprek gaan met native speakers.

## Feedback

Tijdens de cursus krijgen de leerlingen veel feedback, zowel van de docent als van elkaar. Daarbij is het belangrijk om te beseffen dat positieve feedback vaak beter werkt dan negatieve. Benoem vooral wat goed gaat en wees genereus met complimentjes. Zo voorkomt u spreekangst bij de leerlingen.

Anderzijds moet aandacht voor wat goed gaat ook weer niet betekenen dat verbeterpunten niet of te voorzichtig worden benoemd, want het doel van de cursus is nieuwe dingen leren. Zorg daarom voor een veilig klimaat waarin leerlingen het normaal vinden dat ze van u en van elkaar feedback krijgen en weten dat ze daarmee hun voordeel kunnen doen.

De opdrachten in de assessments en het taaldorp gaan vergezeld van eenvoudige beoordelingsmodellen. Voor deze aanpak is gekozen om de leerlingen een duidelijk beeld te geven van wat er van hen wordt verwacht. Door steeds zelf systematisch met criteria te werken, raken de leerlingen vertrouwd met het geven en ontvangen van feedback.

Meestal betreft feedback op spreekopdrachten minimaal het volgende:

- |                    |   |
|--------------------|---|
| 1 Doel             | - wordt het doel behaald (bv. afspraak maken, informatie vragen)?   |
| 2 Verstaanbaarheid | - is de spreker goed te verstaan (bv. uitspraak, tempo, volume)?    |
| 3 Begrijpelijkheid | - is de spreker goed te begrijpen (bv. woordkeus, zinsbouw)?        |
| 4 Interactie       | - is er contact met het publiek (bv. aankijken, houding, reageren)? |

Wat betreft punt 2 (Verstaanbaarheid) vinden we in het Referentiekader Taal de volgende omschrijving van 2F, het niveau waarnaar de leerling in deze cursus *op weg* is: 'De uitspraak is duidelijk verstaanbaar, ondanks een eventueel accent, een af en toe verkeerd uitgesproken woord en/of haperingen'. Helemaal foutloos hoeft het dus nog niet te zijn. Ook wat betreft het derde punt mag volledige (grammaticale) correctheid geen eis zijn. Het Referentiekader Taal omschrijft niveau 2F, dus het niveau waarnaar de leerling *op weg* is, als het volgt: '(het gesprokene) vertoont een redelijke grammaticale beheersing. Aarzelingen en fouten in zinsbouw zijn eigen aan gesproken taal en komen dus voor, maar worden zonnodig hersteld'. Bij het geven van feedback op beide punten is het dus van belang om redelijke eisen te stellen aan het gesprokene.

## Tijdens of na de opdracht feedback geven?

Feedback wordt meestal *na* het uitvoeren van de opdracht gegeven. Tijdens het luisteren maakt u aantekeningen die u afloop met de leerlingen bespreekt. Daarnaast is het zinvol om ook uw leerlingen aan te leren om aantekeningen te maken tijdens het luisteren, zodat ze de spreker gericht feedback kunnen geven.

Zeer aan te bevelen is het om tijdens de assessments in onderdeel D of de oefenopdrachten in onderdeel C af en toe *audio-* of *video-opnamen* te maken om te gebruiken bij het feedback geven achteraf. Als u opnamen tot uw beschikking heeft, dan maakt dit het feedback geven gemakkelijker, omdat u kunt laten zien/horen wat u bedoelt.

Feedback geven *tijdens* het uitvoeren van een opdracht is vaak lastig. Het doet een zwaar beroep op uw concentratie en ook op die van uw leerling.

Wanneer u toch tijdens de opdracht verbaal feedback wilt geven, kunt u kiezen tussen *recasting* en *prompting*.

- Recasting houdt in dat u impliciet verbetert door de foute zin in de correcte vorm te herhalen.

- Prompting betekent dat u expliciet verbetert, bijvoorbeeld door de leerling te vragen wat er niet klopt aan de zin en door vervolgens de verbeterde vorm uit te spreken.

Ook kunt u non-verbaal feedback geven, door middel van oogcontact en mimiek. Sommige docenten hebben goede ervaringen met vaste gebaren waarmee zij tijdens het spreken aangeven wat voor fout er wordt gemaakt. Een paar voorbeelden van zulke gebaren:

- gekruiste handen: je zinsbouw rammelt
- gekromde hand achter oor: je praat te zacht
- duim en wijsvinger spreiden naast je ogen: kijk je publiek aan

Mocht u met een gebarensysteem willen gaan werken, dan zou u deze gebaren samen met de klas kunnen bedenken en er foto's van kunnen. Deze foto's kunt u verwerken tot een poster voor in de klas, met onder iedere foto de betekenis van het gebaar, zodat de leerlingen altijd snel kunnen zien wat u bedoelt met een bepaald gebaar.

Welke vorm van feedback u ook geeft, blijf vooral benadrukken dat fouten geen tekortkomingen zijn, maar juist kansen om iets te leren. Wie geen fouten durft te maken, ontnemt zichzelf die kansen.

Besef daarnaast dat het leren van een nieuwe taal, terwijl je ook nog eens moet wennen aan de (eigen)aardigheden van een andere cultuur, geen eenvoudige opgave is. Blijf dus vriendelijk en geduldig, ook als het leren, ondanks al die feedback, niet zo vlot gaat als u zou willen.

## **Uitspraak**

Tijdens de lessen wordt veel aandacht besteed aan verstaanbaarheid. Daarnaast bevat de methode uitspraakoefeningen. Meer over de uitspraak leest u in hoofdstuk 19.

## **Toetsen**

Ieder blok van drie lessen wordt afgesloten met een schriftelijke toets. Er zijn dus in totaal zes toetsen. Deze toetsen vindt u op de kopieerbladen in dit boek. Voor de beoordeling van de toetsen vindt u na de toetsen beoordelingsmodellen.

Hoewel de toetsen schriftelijk zijn, is het doel ervan de spreek- en gespreksvaardigheid te beoordelen, en dus niet de *schrijf*vaardigheid. Laat daarom spelfouten niet meewegen in uw beoordeling.

De toetsen en de beoordelingsmodellen vindt u in hoofdstuk 21 en 22.

## **Leerlingen houden zelf hun resultaten bij**

De resultaten van de assessments en de toetsen kunnen de leerlingen achterin hun boek zelf bijhouden. Behalve dat ze de cijfers kunnen noteren in een tabel, kunnen ze de resultaten visualiseren in een staafdiagram.

Het doel van het zelf bijhouden van de scores is dat de leerlingen een beter beeld krijgen van hun vorderingen en zich meer 'eigenaar' voelen van hun leerproces.

Natuurlijk houdt u zelf ook de resultaten van uw leerlingen bij.

## **Taaldorp**

De cursus kan worden afgesloten met een taaldorp; een soort groot assessment waarbij de leerlingen met native speakers in gesprek gaan. In hoofdstuk 23 wordt uitgelegd hoe dit taaldorp in zijn werk gaat. In dat hoofdstuk vindt u ook opdrachtenboekjes voor het taaldorp.

Rest mij u en uw leerlingen veel succes en plezier te wensen met *In Gesprek!*

Groningen, februari 2015  
Fros van der Maden





# 1 Contact leggen

## A Mo en Irina maken kennis met elkaar

Groeperingsvorm: klassikaal en individueel  
Nodig: afspeelapparatuur en cd: tekst 1 [track 1]

### Toelichting

Woorden om vooraf uit te leggen (schrijf ze ook op het bord): *dat klopt, de baan, verhuizen, oorspronkelijk, vervelend, wennen, voorstellen, aangenaam, ongeveer, de basisschool, enig (kind), zin hebben om ..., hoofdingang, afgesproken (<afspreken), het kluisje*

Er zijn twee *luisterrondes* en er is één *leesronde*. Lees eerst vraag 1 met de klas en luister naar de tekst *zonder mee te lezen*. Na de eerste *luisterronde* geven de leerlingen mondeling antwoord op vraag 1. Vervolgens lezen ze de vragen bij 2. Tijdens en na de tweede *luisterronde* (niet lezen!) beantwoorden ze schriftelijk de vragen. Bespreek na.

Tijdens de *leesronde* lezen de leerlingen de transcriptie van de audiotekst eerst individueel. Ze markeren de nu nog onbekende woorden. Bespreek deze woorden met uw leerlingen. Vervolgens verdeelt u de rollen in de tekst. Enkele leerlingen lezen de tekst voor. Geef feedback op de uitspraak (zie hoofdstuk 19). Tot slot beantwoorden de leerlingen schriftelijk vragen over de tekst. Bespreek na.

### Antwoorden

1 Twee personen, Mo en Irina

2

1 *Hallo en Hoi*

2 Vandaag is de eerste dag.

3 Zal ik me even voorstellen?

4 Irina komt uit Polen en Mo uit Afghanistan.

5 *Tot morgen dan* en *Doei!*

3

1 De moeder van Mo heeft een nieuwe baan gevonden.

2 sinds een jaar

3 vier

4 morgen om twee uur bij de hoofdingang van de school

5 haar boek uit haar kluisje halen

## B Contact leggen

Groeperingsvorm: klassikaal, in tweetallen en individueel

### Toelichting

- Bespreek met de klas hoe je je voorstelt (zie leerlingenboek) en wat voor soort vragen je stelt. De leerlingen schrijven allemaal drie vragen op waarmee je interesse toont.

- De leerlingen beantwoorden schriftelijk de vragen over groeten. Bespreek na.

- Lees met de klas hoe je vraagt en zegt hoe het gaat. Laat de leerlingen in tweetallen een ontmoeting uitspelen, waarin ze aan elkaar vragen hoe het gaat en iets over zichzelf vertellen. Laat een paar leerlingen dit voor de klas spelen en bespreek na.

## Antwoorden

1 Bijvoorbeeld: Hoe oud ben je?

2 Bijvoorbeeld: Heb je broers en zussen?

3 Bijvoorbeeld: Heb je een huisdier?

4 Bijvoorbeeld: Hallo, Hoi, Hé, Hoe gaat het?

5 Bijvoorbeeld: Goedemorgen, Goedemiddag, Dag meneer/mevrouw ...

6 Bijvoorbeeld: Doeg, Doeï, Tot morgen, Tot straks

7 Bijvoorbeeld: Tot morgen, Tot ziens, Tot volgende week

8 *Tot zo* gebruik je als je heel even weggaat, *Tot straks* als je enkele uren weggaat, *Tot ziens* als je voor lange tijd weggaat.

## C Dit ben ik

Groeperingsvorm: individueel en tweetallen

### Toelichting

De leerlingen beantwoorden individueel schriftelijk de vragen en stellen zich daarna in tweetallen met behulp van de vragen en antwoorden aan elkaar voor.

Loop rond en geef feedback.

### Tip

Koppel tweetallen met een telspelletje. Bij zestien leerlingen geeft u ze de nummers 1 t/m 8, zodat steeds twee leerlingen hetzelfde cijfer hebben. Op die manier zorgt u ervoor dat leerlingen ook eens met iemand anders werken dan hun buurman of buurvrouw of beste vriend(in).

## D Meerijden met een onbekende

Groeperingsvorm: drietallen (1 spreker, 1 gesprekspartner, 1 beoordelaar)

Nodig: het beoordelingsmodel in het boek

### Toelichting

Leg uit aan de leerlingen dat de laatste opdracht van een les altijd een assessment is: een soort test om te laten zien wat ze al kunnen.

Ze beoordelen tijdens het assessment elkaar met behulp van criteria in een beoordelingsmodel. Ook geven ze elkaar feedback en feedforward (Dit gaat goed ... en Dit kan beter ...). Een enkele keer bent u als docent de beoordelaar.

Dit eerste assessment is in groepjes van drie: een spreker, een gesprekspartner en een beoordelaar. Deze rollen wisselen drie keer, zodat iedereen beoordeeld wordt.

Meestal zijn de assessments in tweetallen.

**De scores en de feedback worden altijd genoteerd in het boek van de leerling die wordt beoordeeld.**

Achterin het leerlingenboek staat een cijferoverzicht. De leerling kan daar steeds zelf de cijfers invullen die hij behaalt op de assessment en zijn voortgang bijhouden in een grafiek.

## 2 Vragen stellen

### A Zoekt u een oppas?

Groeperingsvorm: klassikaal en individueel  
Nodig: afspeelapparatuur en cd: tekst 2 [track 2]

#### Toelichting

Woorden om vooraf uit te leggen (schrijf ze ook op het bord): *de advertentie, de oppas, vragen stellen, anderhalf, nodig hebben, wakker worden, het spelletje, toevallig, vlakbij, meteen*

Er zijn twee *luisterrondes* en er is één *leesronde*. Lees eerst vraag 1 met de klas en luister naar de tekst *zonder mee te lezen*. Na de eerste luisterronde geven de leerlingen mondeling antwoord op vraag 1. Vervolgens lezen ze de vragen bij 2. Tijdens en na de tweede luisterronde (niet lezen!) beantwoorden ze schriftelijk de vragen. Bespreek na.

Tijdens de *leesronde* lezen de leerlingen de transcriptie van de audiotekst eerst individueel. Ze markeren de nu nog onbekende woorden. Bespreek deze woorden met uw leerlingen. Vervolgens verdeelt u de rollen in de tekst. Enkele leerlingen lezen de tekst voor. Geef feedback op de uitspraak (zie hoofdstuk 19). Tot slot beantwoorden de leerlingen schriftelijk vragen over de tekst. Bespreek na.

#### Antwoorden

1

vijf vragen

2

1 *Met*

2 *Spreek ik met mevrouw Vroege?*

3 *anderhalf en drie*

4 *aan de Mondriaanlaan*

5 *Tot zo dan? Prima, tot zo!*

3

1 Ze is geïnteresseerd in het oppasbaantje.

2 *Dat klopt, Zeker, Dat is goed, graag, Prima*

3 Ja, want dat is op zaterdag.

4 Ze moet Emma uit bed halen en een spelletje doen met Johan.

### B Vragen stellen

Groeperingsvorm: klassikaal, individueel en tweetallen

#### Toelichting

Bespreek de verschillende vraagvormen met de klas. Gebruik hierbij het bord. Daarna beantwoorden de leerlingen de vragen. Bespreek na.

#### Antwoorden

1 Vijf 'werkwoordvragen' (A) en vijf 'vraagwoordvragen' (B)

2 Bijvoorbeeld: *Heb je ervaring met oppassen?* en *Houd je van kinderen?*

3 Bijvoorbeeld: *Hoe oud ben je?* en *Wanneer kun je beginnen?*

4 Een: *Wat moet ik precies doen?*

5 Bijvoorbeeld: *Hoe oud ben je?* en *Op welke school zit je?*

6 Bijvoorbeeld: *Hoe gaat het op school?* en *Wat doe je meestal in je vrije tijd?*

7 Bijvoorbeeld: *Welke vakken vind je het leukst?* en *Heb je vaak veel huiswerk in het weekend?*

8 *Dus alleen op zaterdag?*

9 Namen van personen die met *u* worden aangesproken op jouw school.

10

<b>Vraag in de je-vorm</b>	<b>Vraag in de u-vorm</b>
Mag ik je iets vragen?	Mag ik u iets vragen?
<i>Wil je iets drinken?</i>	Wil je iets drinken?
Kan ik u helpen?	<i>Kan ik je helpen?</i>
<i>Heb je even tijd voor mij?</i>	Heeft u even tijd voor mij?
Ben je morgen thuis?	<i>Bent u morgen thuis?</i>
<i>Woont u hier in de buurt?</i>	Woont u hier in de buurt?
Kom je vanmiddag een kop thee drinken?	<i>Komt u vanmiddag een kop thee drinken?</i>
<i>Neem je de bus of de trein?</i>	Neemt u de bus of de trein?
Roep je me als we gaan beginnen?	<i>Roept u me als we gaan beginnen?</i>
<i>Wat zeg je?</i>	Wat zegt u?

13 A

14

1 Heeft (b) Hanah de advertentie (a) gisteren (c) in de supermarkt gelezen?

2 Heb je (c) zaterdag (b) met Mo (a) gezwommen?

3 Heeft (a) mevrouw Vroege (c) Emma (b) een koekje gegeven?

4 Woont (c) Irina (a) sinds een jaar (b) in Utrecht?

## C Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet ...

Groeperingsvorm: klassikaal

### Toelichting

Leg uit hoe je dit vraagspel speelt: u als docent neemt iets in gedachten dat iedereen in de klas kan zien. De klas stelt *gesloten* vragen, dus vragen waarop het antwoord alleen *ja* of *nee* kan zijn. U antwoord dus alleen met *ja* of *nee*. Geef geen antwoord op open vragen.

De leerling die raadt wat het is, leidt het tweede spel.

**Vooraf:** vraag de leerlingen waarover je vragen kunt stellen. Begin met de bovenste categorie: kleur, en inventariseer welke kleuren de leerlingen kennen.

Behandel minimaal de categorieën en voorbeelden hieronder. Help de leerlingen op weg, als ze zelf een bepaalde categorie niet verzinnen.

Schrijf de categorieën en de voorbeelden op het bord, maar klap het bord dicht tijdens het spel. Zo nodig klapt u het bord in de loop van het spel weer open.

<u>Categorie</u>	<u>Voorbeelden van gesloten vragen</u>
kleur	<i>Is het rood?</i>
positie	<i>Ligt het op de tafel? (horizontaal)</i> <i>Staat het op de grond? (verticaal)</i> <i>Zit het in uw tas? (kleine ruimte)</i> <i>Hangt het aan de muur? (plafond, muur, stoel etc.)</i>
functie	<i>Kun je ermee schrijven?</i>
materiaal	<i>Is het van hout?</i> <i>Is het van plastic?</i>
formaat*	<i>Is het kleiner dan een schoen?</i> <i>Is het groter dan de computer?</i>
prijs*	<i>Is het duurder dan mijn pen?</i> <i>Is het goedkoper dan mijn boek?</i>

\* Deze begrippen zijn relatief, dus de leerlingen moeten een ijkpunt (dan ...) aangeven om een gesloten vraag te maken.

### Extra oefening

Als dit goed gaat, kunt u ook iets laten raden wat niet in het klaslokaal is.

U kunt ook een *persoon* laten raden die iedereen in de klas kent, zoals iemand van school of een beroemdheid.

## **D**            **Goede vragen stellen**

Groeperingsvorm:    klassikaal en individueel  
Nodig:                voorleestekst, leerlingenboeken, pennen

### **Toelichting**

Leg uit aan de leerlingen dat u een tekst gaat voorlezen die bestaat uit vijf fragmenten. U legt van tevoren *geen* woorden uit – ook over woordbetekenissen kunnen leerlingen vragen stellen.

Per fragment moeten de leerlingen een interessante en correct geformuleerde vraag opschrijven in het beoordelingsmodel in hun boek.

Lees de tekst twee of drie keer rustig voor en noem steeds het nummer van het fragment.

Laat de leerlingen tijdens het luisteren aantekeningen maken.

Neem de boeken na de les in en schrijf de beoordeling en feedback voor de volgende les in de boeken van de leerlingen.

De voorleestekst staat op de volgende pagina.

## Voorleestekst: De ramp met de Titanic

### Fragment 1 De bouw van de Titanic

Het schip de *Titanic* werd meer dan honderd jaar geleden gebouwd in Belfast in Ierland. Het was een heel groot passagiersschip. Met dit schip kon je een luxe reis naar Noord-Amerika maken. Op 31 maart 1909 begon de bouw van het cruiseschip de *Titanic*. Twee jaar later, in mei 1911, was de tewaterlating. Het schip was klaar!

### Fragment 2 Kamers en zalen op de Titanic

Op het schip waren veel mooie zalen om te zitten en te eten. De slaapkamers voor de rijkste gasten waren zeer comfortabel. Er stonden goede bedden en mooie tafels en stoelen. Maar ook de kamers en de zalen voor de passagiers met minder geld waren mooier en beter dan op andere schepen uit die tijd.

Behalve slaapkamers en eetzalen waren er nog allerlei andere ruimtes. Je kon op het schip aan sport doen, want er was een squashhall en een fitnessruimte en er was een zwembad. Maar als je liever boeken wilde lezen, dan kon je ook naar de bibliotheek. Verder was er nog een café en een restaurant voor mensen die niet in een eetzaal wilden eten.

### Fragment 3 Het personeel op het schip

Op het schip werkten ongeveer negeehonderd personen. Veel van hen zorgden voor de passagiers. Ze kookten het eten, maakten de bedden op, deden de was enzovoort. Ruim driehonderd van de negenhonderd personen zorgden voor de techniek op het schip, dus de motoren en dergelijke. De mensen die op een vaartuig, dus een boot of schip, werken noemt je de bemanning. De kapitein is het belangrijkste bemanningslid. Hij geeft samen met de officieren leiding aan de rest van het personeel op de boot, zoals de matrozen.

### Fragment 4 De eerste reis van de Titanic

Voor de eerste reis van de *Titanic* vanuit Engeland naar New York hebben ongeveer 1300 passagiers een plaats geboekt. Het schip was maar halfvol. Dat kwam door een ander groot en luxe schip dat nog maar tien maanden eerder volgeboekt zo'n reis had gemaakt. Bij veel mensen die graag zo'n cruise maken was het geld dus op. Een kaartje voor een cruise kostte tussen de achthonderd dollar voor de goedkoopste plaatsen tot ruim 80 duizend dollar voor de grootste en duurste kamers.

De *Titanic* begon aan zijn eerste reis op woensdag 10 april 1912. Eerst voer het schip van Engeland naar Frankrijk. De dag daarna voer het schip naar Ierland. 's Middag ging het de Atlantische Oceaan op, richting New York.

### Fragment 5 De ramp

Er waren problemen met de communicatie tussen de kapitein en de andere officieren. Dat kwam door een nieuwe radiotechniek aan boord van de *Titanic*. Niet iedereen kreeg alle belangrijke informatie. In de oceaan zijn grote ijsbergen. Daar moest het schip omheen varen. Maar door de slechte communicatie liep het schip vast in een groot veld met ijs. Tegen middernacht op 14 april zag een matroos een grote ijsberg voor het schip. Hij luidde de alarmbel. Toch botste het schip tegen de ijsberg. Er liep water in het schip. De kapitein besloot dat de passagiers van het schip af moesten. Maar er was veel paniek en onduidelijkheid. Ook dachten veel passagiers dat het wel goed zou komen met de *Titanic*, want het schip leek op dat moment heel stabiel. Daarom gingen zij niet snel genoeg naar de sloepen. Uiteindelijk kwamen maar zo'n achthonderd passagiers in een sloep. Om twintig minuten over twee 's nachts zonk het grote schip naar de bodem van de oceaan. In totaal overleefden 705 van de 2200 mensen op de *Titanic* de ramp.

Naar: [nl.wikipedia.org](http://nl.wikipedia.org)

## 3 Antwoorden geven

### A De Week van de Mediawijsheid

Groeperingsvorm: klassikaal  
Nodig: afspeelapparatuur en cd: tekst 3 [track 3]

#### Toelichting

Woorden om vooraf uit te leggen (schrijf ze ook op het bord): *de media* (vraag de leerlingen welke media ze kennen en welke media ze zelf gebruiken), *de wijsheid*, *de jongeren*, *gebruiken*, *gemiddeld*, *eigenlijk*, *het smartboard*, *het staafdiagram* (zie afbeelding boven de transcriptie in het boek), *het onderwerp*, *het verschil*, *checken*, *de betrouwbaarheid*, *de bron*, *controleren*, *vertrouwen*

Er zijn twee *luisterrondes* en er is één *leesronde*. Lees eerst vraag 1 met de klas en luister naar de tekst *zonder mee te lezen*. Na de eerste luisterronde geven de leerlingen mondeling antwoord op vraag 1. Vervolgens lezen ze de vragen bij 2. Tijdens en na de tweede luisterronde (niet lezen!) beantwoorden ze schriftelijk de vragen. Bespreek na.

Tijdens de *leesronde* lezen de leerlingen de transcriptie van de audiotekst eerst individueel. Ze markeren de nu nog onbekende woorden. Bespreek deze woorden met uw leerlingen. Vervolgens verdeelt u de rollen in de tekst. Enkele leerlingen lezen de tekst voor. Geef feedback op de uitspraak (zie hoofdstuk 19). Tot slot beantwoorden de leerlingen schriftelijk vragen over de tekst. Bespreek na.

#### Antwoorden

1

- op school, in de klas
- over het gebruik van internet door jongeren

2

- 1 *Goeiemorgen allemaal*.
- 2 een smartphone
- 3 gamen
- 4 een staafdiagram
- 5 een tablet

3

- 1 om jongeren bewust te maken van de manieren waarop ze de media gebruiken
- 2 eigenlijk de hele dag
- 3 Ze wil niets missen.
- 4 het gebruik van de spelcomputer en het gebruik van mobiele telefoon of smartphone
- 5 websites waar je je informatie vandaan haalt

### B Antwoord geven

Groeperingsvorm: klassikaal, tweetallen en individueel

#### Toelichting

1 Bespreek met de klas de vaste combinaties van vraagwoorden en 'antwoordwoorden'. De leerlingen doen eerst individueel en daarna in tweetallen opdracht 1. Bespreek na.



- 2 Bespreek 'zinsdeelantwoorden'. De leerlingen doen individueel opdracht 2. Bespreek na.  
3 Bespreek non-verbale antwoorden. Bespreek vraag 3.

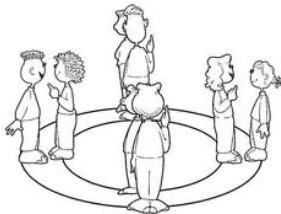
### Antwoorden

2

- a omdat de trein vertraging had
- b op 20 maart
- c om kwart voor elf
- d bij de drogist
- e uit de vuilnisbak
- f naar mijn vriendin in Amsterdam
- g leuk

3 positief: duim omhoog, negatief: duim naar beneden

## C Antwoordsirkels



↪ [pinterest.com](https://www.pinterest.com)

Groeperingsvorm: klas verdeeld in binnen- en buitencirkel (later omdraaien)  
Nodig: strookjes met routinevragen in de klas (kopieerblad 1)

### Toelichting

**Vorbereiding:** kopieer kopieerblad 1 en knip het in stroken.

**Tip:** gebruik gekleurd papier en lamineer de stroken met vragen, zodat u ze de volgende keer zo uit de kast kunt halen.

Het doel van de oefening is om routinevragen en -antwoorden uit de dagelijkse lespraktijk in te slijpen.

- 1 Bespreek met de klas de routinevragen en mogelijke antwoorden (zie hieronder) en schrijf ze op het bord. Klap het bord dicht als de groep dat aankan, maar laat het bord openstaan als dit nog moeilijk is voor de klas, zodat er 'gespiekt' kan worden.
- 2 Maak een binnen- en een buitencirkel. Dit kan staand (zie afbeelding), maar ook met behulp van stoelen. De leerlingen met een strookje staan of zitten in de binnencirkel.  
Ze stellen hun vraag en een leerling in de buitencirkel geeft antwoord. Vervolgens schuift de vragensteller een plaatsje door.
- 3 Als alle leerlingen van de buitencirkel alle vragen hebben beantwoord, wisselen binnen- en buitencirkel van rol.

In de tabel hieronder vindt u mogelijke antwoorden.

Vragen	Mogelijke antwoorden
1 Mag ik een pen van je lenen?	Ja, natuurlijk. Nee, sorry, ik heb maar één pen.
2 Hoe laat is de middagpauze?	Van ... tot ...
3 Wil je me even helpen?	Ja, natuurlijk. Nee, sorry, ik heb geen tijd.
4 Wat is het huiswerk voor morgen?	Je moet bladzijde ... tot en met ... leren.
5 Mag ik even iets vragen?	Ga je gang. Zometeen, als ik klaar ben met uitleggen.
6 Wanneer moeten we het werkstuk inleveren?	Op ...
7 Hebben we morgen een toets?	Ja, voor wiskunde. Ik zal even in mijn agenda kijken.
8 Wie heeft er vandaag een presentatie bij Nederlands?	.... Niemand
9 Op welke dagen hebben we Nederlands?	Op ... en op ...
10 Wil je dat even herhalen?	Ja, natuurlijk.
11 Welk boek moeten we morgen meenemen?	...
12 In welk lokaal hebben we straks les?	In lokaal ...
13 Waarom hebben we morgen vrij?	Omdat het ... is.
14 Hoe spel je <i>misschien</i> ?	M i s s c h i e n
15 Wat betekent het woord <i>ongeveer</i> ?	Dat je iets niet helemaal precies weet.
16 Wanneer krijgen we de toets terug?	Op ...

### Extra oefening

Speel het spel 'Geen ja en geen nee'.

### De regels

Verdeel de klas in drie of vier groepen. Iedereen bedenkt een vraag voor de docent. Om de beurt stelt iemand van een van de groepen zijn of haar vraag (dus na elke vraag is een andere groep aan de beurt).

U moet binnen vijf seconden antwoorden *zonder ja of nee te zeggen*. Antwoord bijvoorbeeld met *inderdaad, zeker, dat zeg ik liever niet, daar heb ik geen mening over, toch wel, nooit, heel vaak* enzovoort.

Als u niet op tijd antwoordt (gebruik hiertoe eventueel een zandlopertje) of toch *ja* of *nee* zegt, dan krijgt de groep 1 punt. De groep met de meeste punten wint.

### Variant

Speel vervolgens eventueel ook deze variant met dezelfde groepen: de *docent* stelt iedere leerling een vraag en wisselt steeds van groep. De groep krijgt een punt als een leerling binnen vijf seconden antwoordt *zonder ja of nee te zeggen*.

De groep met de meeste punten wint.

*Bereid uw vragen van tevoren voor.* Zorg dat er ook wat leuke, gekke, persoonlijke of actuele vragen tussen zitten, want dat verhoogt het plezier.

## D Experts

Groeperingsvorm: drietallen  
Nodig: het beoordelingsmodel in het boek

### Toelichting

- 1 De leerlingen vormen groepjes van drie personen (A, B en C).
- 2 Elke persoon noemt een onderwerp waar hij veel over weet en graag over praat.

Een paar voorbeelden:

*voetbal, dans, een computergame, koken of het land waar je gewoond hebt.*

3 A schrijft *in zijn eigen boek* tien vragen op voor B (over het onderwerp van B) , B voor C (over het onderwerp van C) en C voor A (over het onderwerp van A). De leerlingen moeten zorgen voor minimaal drie *open* vragen, zodat ze kunnen doorvragen.

4 De leerlingen stellen om de beurt de vragen.

Er zijn drie rollen: een persoon stelt vragen, een ander geeft antwoord en de derde persoon beoordeelt de antwoorden.

De drietallen doen de opdracht dus drie keer en ze wisselen elke keer van rol.

6 De beoordelaar schrijft de beoordeling *in het boek van de spreker*.

### Toetsen

Als de eerste drie lessen zijn afgerond, kunt u de toets over dit blok opgeven en afnemen. Achterin de docentenhandleiding vindt u per blok van drie lessen een toets en een beoordelingsmodel.

Als voorbereiding *leren* de leerlingen de B-onderdelen van de drie lessen die ze hebben doorgewerkt. Geef dit ruim op tijd op als huiswerk.

De toetsresultaten kunnen de leerlingen noteren in het cijferoverzicht achterin hun boek.



### Toets 1

U kunt nu toets 1 afnemen.